

WOORD VOORAF

2003 zullen we in het Museum Sincfala onthouden als het jaar van de tentoonstelling *Storm '53*. De eerste samenwerking tussen de drie heemkundige kringen en het Museum was een succes op alle fronten.

2003 bracht ook een kleine stroomversnelling:

- de bouw van de nieuwe tentoonstellingsruimte, atelier en depot werd uitgeschreven
- tentoonstellingsbouwer Madoc werd aangewezen als de inrichter van de nieuwe tentoonstellingsruimte met het project *2000 jaar Zwinstreek*
- de installatie van het intranet in het museum en de gloednieuwe website www.sincfala.be.

In 2004 "bouwt" het Museum aan de nieuwe schuur en de inrichting ervan. De tentoonstellingen *Een leven in documenten* en *Landschappen van mensen*, de restauratie van vier historische vlaggen en van de garnaalschuit Jessica, de afwerking van de beleidsnota, de opmaak van nieuwe educatieve pakketten ... houden het Bestuur en het personeel nu al bezig.

Dank aan het Gemeentebestuur voor de financiële, maar ook materiële en personeelsondersteuning waardoor het Museum Sincfala langzaam maar zeker groeit.

Wij danken ons trouw publiek maar ook al degenen die ons ondersteunen met schenkingen, bruiklenen, raadgevingen, publiciteit en promotie, technische bijstand, weerklink in dag- en weekbladen, ...

Met deze hulp moet het ons blijven lukken!

We schrijven ondertussen al verder aan ons "verhaal", maar wensen u veel leesgenot met de beknopte terugblik op het jaar 2003 in het Museum Sincfala.

Danny Lannoy
Voorzitter

Januari 2004

1 DOEL VAN DE VERENIGING EN SAMENSTELLING VAN HET BESTUUR

1.1 Doel van het Heemkundig Museum Sincfala voor Polder en Visserij

De vzw Heemkundig Museum Sincfala voor Polder en Visserij werd gesticht op 21 november 1970.
De statuten verschenen in het Staatsblad van 24 december 1970.

Het maatschappelijk doel van het Museum is (art. 3):

- a) het verzamelen door schenking, aankoop of anderszins, van gebruiksvoorwerpen, illustratiemateriaal in de breedste betekenis van het woord, en andere voorwerpen welke betrekking hebben tot de archeologie, geschiedenis, heemkunde, folklore, kunstgeschiedenis, landbouw en vissersleven en natuurlijke historie van het gebied der huidige gemeenten of gehuchten : Lissewege, Zeebrugge, Heist, Knokke, Sint-Anna-ter-Muiden, Westkapelle, Damme, Koolkerke, Oostkerke, Hoeke, Moerkerke, Lapscheure, Ramskapelle
- b) het exposeren van bovenvermelde voorwerpen
- c) het bewaren van deze voorwerpen
- d) het verdedigen en het in waarde brengen van monumenten en landschappen
- e) samenwerking met andere verenigingen, die een gelijkaardig doel nastreven.

1.2 Samenstelling van het bestuur

Caroline BAEYENS	adviseur (vanaf 6 februari 2003)	
Johan BALLEGEER	AV	ereconservator
Paul BRAET	AV, RvB	ondervoorzitter
Robert CHIELENS	adviseur	
Juul DEVOCHT	adviseur	
Peter DEZUTTER	adviseur	
Bieke HILLEWAERT	AV	adj.-conservator
Eric HUYS	AV, RvB	
Luc JANSSENS	AV, RvB	
Freddy JONES	AV, RvB	penningmeester
Danny LANNOY	AV, RvB	voorzitter
Jacques LARBOUILLAT	AV	
Gilbert SAVELS	adviseur	
Fons THEERENS	AV, RvB	secretaris, Afg.
Bestuurder		
Jan TILLEMANN	AV, RvB	
Luc TROFFAES	AV	
Dirk VALCKE	adviseur	
Rudy VANHALEWYN	AV, RvB (zonder stem)	conservator
Michel VAN HALME	adviseur (tot 6 februari 2003)	
Luc VAN RILLAER	adviseur	
René VERMEERSCH	adviseur (tot 6 februari 2003)	
Willy WINTEN	AV, RvB	

AV = lid van de Algemene Vergadering
RvB = lid van de Raad van Bestuur

Daar de vertegenwoordigers van de Gidsenkringen voortdurend niet-verontschuldigd afwezig bleven voor de Algemene Vergaderingen werd beslist hen niet meer uit te nodigen. Mevrouw Caroline Baeyens, historica en lesgeefster aan het Provinciaal Maritiem Instituut werd bereid gevonden als adviseur toe te treden tot de Algemene Vergadering

1.3 Vergaderingen

De Algemene Vergadering en de Raad van Beheer kwamen bijeen op 6 februari en 26 november 2003.

De belangrijkste punten die werden besproken zijn:

6 februari: jaarverslag 2002
 financieel verslag 2002
 uitsluiting voorzitters gidsenkringen en opname nieuwe adviseur
 opmaak educatief pakket.

26 november: ontwerp begroting 2004
 ontwerp beleidsnota
 multimediale presentatie 2000 jaar Zwinstreek
 kanon 1830.

Terugkerende punten op elke vergadering waren briefwisseling, personeel, kastoestand, collectie en inventarisatie en de stand van zaken i.v.m de reorganisatie. Daarenboven werden telkens ideeën ontwikkeld voor de komende tentoonstellingen en/of de voorbije activiteiten werden geëvalueerd.

1.4 Beleidsnota

Naar aanleiding van de subsidieaanvraag bij het Provinciebestuur West-Vlaanderen voor het restaureren van vier historische vlaggen, werd op basis van al eerder opgemaakte documenten zeer snel (vier dagen) een ontwerp beleidsnota samengesteld.

Uittreksels uit verslagen, discussieteksten, verantwoordingsnota's, ... werden vliegensvlug samengeraapt. De *Handleiding voor het opstellen van een beleidsnota als aanvraag tot erkenning en indeling van een museum* werd gehanteerd en bepaalt de structuur van de nota. Veel van de in de handleiding gestelde vragen zijn momenteel nog onbeantwoord: zij zullen in de volgende bestuursvergaderingen worden besproken.

De raadgevingen en bijkomende vragen die we krijgen van museumconsulent Reinoud Vanacker en de Provinciale Diensten voor Cultuur zullen ons toelaten een stevig document op te maken voor de aanvraag tot museale erkenning in basisniveau.

Bestuursleden Juul Devocht en Fons Theerens bij de schenking van de Sint-Sebastiaansgilde

2 PERSONEEL

2.1 Samenstelling personeel

Het personeelsbestand van het Museum Sincfala bestaat uit 8 personeelsleden (effectief 4,5).

2.1.1.1 Activa personeel (4 personen – effectief 3)

Marijke Heyneman	contractueel - halftijds (19 uren per week) technisch medewerker (als Smetbaan in dienst vanaf 1 februari 2000) vanaf 1 oktober 2003 voltijds
Luc Pyck	technisch medewerker – halftijds (19 uren per week) van 6 januari 2003 tot 22 september 2003
SonJa Senave	contractueel - voltijds (38 uren per week) technisch medewerker (als Smetbaan in dienst vanaf 9 september 1998 – DAC sinds 1 januari 2000)
Carine Van Hyfte	contractueel – halftijds (19 uren per week) administratief beambte (als DAC in dienst sinds 20 juni 1994)
Charlotte Van Wynsberghe	contractueel - halftijds (19 uren per week) administratief beambte (als DAC in dienst sinds 15 december 1984)

2.1.1.2 Gemeentebestuur (3 personen – effectief 1,5)

Rita Peckelbeen	coördinator - voltijds statutair sinds 1 juli 1999
Fons Theerens	bibliothecaris – voltijds statutair Diensthoofd Bibliotheek en Archief-Cultuurpatrimonium
Rudy Vanhalewyn	halftijds conservator - voltijds statutair sinds 1 december 1997 in museum
Anne-Marie Moerman	nethoudster - deeltijds (11 uur per week) sinds 17 maart 2003.

2.2 Regularisatie gewezen DAC project

Vanaf 2002 werden de DAC-projecten voor de social-profitsector (kinderopvang, bejaardenhulp, gehandicaptenzorg), het jeugdwerkbeleid en het onderwijs geregulariseerd. Op 1 januari 2003 was het de beurt aan de DAC-projecten bij sportverenigingen, lokale jeugdorganisaties en lokale sociaal-culturele organisaties.

Vanaf dat moment werd het DAC-tewerkstellingsproject omgezet naar een gewone tewerkstelling binnen de vzw Museum Sincfala. Het personeel behoudt zijn werkzekerheid. Het kreeg een aangepaste arbeids-overeenkomst waarin de dienstanciënniteit behouden bleef. Als volwaardig werkgever staan we nu in voor de uitbetaling van het loon, de noodzakelijke verzekeringen, RSZ-aangiften, ... Het museum doet hiervoor een beroep op de diensten van een sociaal bureau.

Het museum ontvangt driemaandelijks een voorschot op de loonsubsidie van de afdeling Beeldende Kunsten en Musea bij de Vlaamse administratie. Na de opmaak van de nodige verantwoordingsstukken volgt de definitieve afrekening in de maand februari van het volgend werkjaar. In 2004 zal ook dit financiële aspect in zijn plooiën vallen, want in 2003 was het voor alle partijen een zoeken en tasten.

De huidige regularisatie is echter maar een overgangsfase waarin alle projecten worden herbekeken. Er wordt aan een nieuwe regelgeving gewerkt. In welke richting die gaat is niet bekend.

2.3 Taakverdeling 2003

2.3.1 Technisch en onderhoudspersoneel

Tijdens de bouw van de kajuit op de zolder

Luc Pyck (tot 22 september), Marijke Heyneman, Anne Marie Moerman en Sonja Senave staan in voor het net houden van het museum, de technische reorganisatie en het onderhoud en behoud van de museumcollectie.

De kajuit op de zolder (dé nieuwe blikvanger van 2003) is ongetwijfeld hun grootste realisatie in 2003.

2.3.2 Administratief personeel

Charlotte Van Wynsberghe en Carine Van Hyfte staan in voor het onthaal van de bezoekers, de museumadministratie en de inventarisatie. Zij zijn ook verantwoordelijk voor de museumshop. Hun grootste aandacht ging dit jaar naar de administratieve bijstand bij de opbouw van de tentoonstellingen en de presentatie.

Rita Peckelbeen heeft de dagelijkse leiding over het personeel, de aanpassingen in de museumpresentatie, de uitbouw van tentoonstellingen en de publiekswerking. Zij maakt deel uit van de gemeentelijke projectgroep *Stars* (introdutie van een personeelsbegeleidingssysteem). De daar opgedane indrukken en contacten komen ten goede aan het museum personeel.

Halftijds conservator Rudy Vanhalewyn hield zich in het Museum Sincfala hoofdzakelijk bezig met de organisatie van de Open Monumentendag. Hij verzorgde de externe contacten en staat de bezoekers met bijzondere vragen of verzoeken te woord.

Als Bestuurder van vzw Heemkundig Museum Sincfala is Fons Theerens in het bijzonder belast met de inhoud, het concept en de realisatie van het Museum Sincfala.

2.4 Personeelsbegeleiding

Het personeel geniet bepaalde voordelen zoals die bestaan bij het gemeentepersoneel: gemeentelijke en reglementaire feestdagen, bijkomend verlof, koffie- en watervoorziening, controle preventiedienst, klantenpas, eindejaarslootje, terugbetaling reis- en verblijfskosten...

Anderzijds worden de gemeentelijke procedures m.b.t. het personeel (grotendeels) gevolgd: onthaalprocedure voor nieuwe personeelsleden, mentorschap, verlofregelingen, preventiedienst, In het eerste kwartaal van 2003 werden voor het eerst functioneringsgesprekken gehouden in het Museum Sincfala.

Tijdens de personeelsvergaderingen werden de werkplanning voor de komende periode besproken, concrete (werk)afspraken gemaakt, kennis overgedragen, ... De voorbije periode en evenementen worden geëvalueerd. Met het technisch personeel werd een handleiding voor het (groot) onderhoud van het museumgebouw en -collectie uitgewerkt. De takenpakketten werden beter verdeeld, zodat elk technisch personeelslid verantwoordelijk is voor een specifiek "behoud en beheer"-pakket.

2.5 Vorming en opleiding

2.5.1 Belettering

Sonja Senave volgde in het Vormingsinstituut voor KMO te Brugge gedurende 12 woensdagavonden een cursus belettering. Aan de toegang van het museum hangt sindsdien een bord met openingstijden en toegangsprijzen. Toevallige passanten zien nu duidelijk wanneer (en tegen welke prijs) ze in het museum terechtkunnen voor een bezoek.

2.5.2 Paint shop Pro versie 7

Carine Van Hyfte volgde in het Instituut voor Volwassenenonderwijs, campus Heist op dinsdagnamiddag een cursus Paint Shop Pro, een computerprogramma waarbij foto's worden bewerkt. Naast de algemene informatie en basiskennis van het programma, leerde zij werken met speciale effecten, foto's compileren, ... Haar opgedane kennis resulteert in goede opnamen en weergaven van collectiestukken (vooral bij tentoonstellingen), uitnodigingen, aankondigingen, wenskaarten, ...

2.5.3 Powerpoint

De introductie van publieks-pc's in het museum en de website verplichten ons tot betere kennis van presentaties op computer. Carine Van Hyfte kreeg de kans om samen met gemeentelijke collega's twee namiddagen een introductiecursus Powerpoint te volgen. De presentaties bevatten in een evenwicht tussen beeld en vlotte taal uitgebreide (wetenschappelijk verantwoorde) informatie over de permanente en tijdelijke tentoonstelling. Kom en overtuig u in het museum van o.m. de leuke affichepresentatie!

2.5.4 Andere

In het kader van de preventie en bescherming op het werk behaalde Sonja Senave het getuigschrift Industrieel Hulpverlener na een IKMO-cursus georganiseerd door het Gemeentebestuur. Zij is onze EHBO-verantwoordelijke.

In haar vrije tijd legde Rita Peckelbeen contacten met "bevriende" organisaties, deed pedagogische ervaring op en verruimde haar gezichtsveld in verband met mogelijke tentoonstellingsthema's in het museum.

Dit was o.m.; het geval tijdens NME-workshops aan de Oostkust, informatieve sessies georganiseerd door Horizon Educatief i.s.m. het Coördinatiepunt *Geïntegreerd Kustzonebeheer* rond het thema *De zee en haar gebruikers* (knelpunten tussen toerisme, kustverdediging, ecosysteem van de Noordzee, zandwinning, baggeren en geïntegreerd kustzonebeheer) en de reeks *Op zoek naar een nieuwe wereld* van UVT.

2.6 Jobstudent

In de zomermaanden kreeg het museum hulp van jobstudenten (ter beschikking gesteld door het Gemeentebestuur) voor het uitbouwen van een intranet in het museum. Van de gelegenheid werd gebruik gemaakt om een website op te bouwen. Bart Mestdagh kweet zich uitstekend van deze taak.

2.7 Vrijwillige medewerkers

Mevrouw Marie-Louise Vandooren uit Sint-Michiels-Brugge is onze eerste vrijwillige medewerkster. Bij elke opendeurdag (Erfgoedweekend, Vistival, Open Monumentendag, ...) en bij recepties helpt zij ons ofwel met toezicht in het gebouw of met de voorbereiding en nazorg van de receptie.

Wilfried Vansteenkiste (gids museum, Zwingids en gewezen schooldirecteur) is bereid vrijwillig mee te werken aan de opmaak van een educatief pakket voor het museum en de brainstorming rond de invulling van de zolderruimte.

*Een bekend gezicht bij opendeurdagen en andere activiteiten
Marie-Louise in actie bij de opening van de tentoonstelling Storm '53*

3 COLLECTIE EN INVENTARISATIE

3.1 Inventaris

3.1.1 Project Standaardisering Collectieregistratie

Adlib Information Systems heeft het computerprogramma voor de gestandaardiseerde inventarisatie aangepast aan de vele vragen van de Vlaamse gebruikers. Dat bleek onder meer op de gebruikersbijeenkomst in Mechelen op 28 november 2003, waar een omstandige uiteenzetting werd gegeven van de aangepaste gebruiksvriendelijke versie.

Museum Sincfala is tijdelijk provinciaal aanspreekpunt. Er wordt verwacht dat in 2004 Barbara Dejongh (PMMK) deze taak zal overnemen. Provinciale aanspreekpunten fungeren als informatiebron voor het dagelijks gebruik van het computerprogramma. De vergaderingen van de provinciale aanspreekpunten worden bijgewoond door Rita Peckelbeen.

Ondertussen is de oprichting van een officiële Adlib Gebruikersgroep Vlaanderen voorbereid. Naast de uitwisseling van informatie en kennis zullen de belangen van de Vlaamse gebruikers worden behartigd bij Adlib Information Systems. Anderzijds zal ook het ontstaan van werkgroepen (invulboek, thesaurus, ...) worden gestimuleerd.

Culturele Biografie Vlaanderen heeft een internetforum uitgebouwd waar er plaats is voor discussie omtrent problemen rond inventarisatie met Adlib-software.

3.1.2 Inventarisatie in het Museum Sincfala

Het personeel besteedde in 2003 de meeste aandacht aan de publiekswerking (tentoonstellingen, ontwerp intranet, ...). De geïnformateerde inventarisatie is hierdoor weinig gevorderd. Fragmentarisch is gewerkt aan de ontsluiting van enkele deelaspecten van de collectie, die we binnenkort nodig hebben voor de inrichting van het nieuwe museumgedeelte.

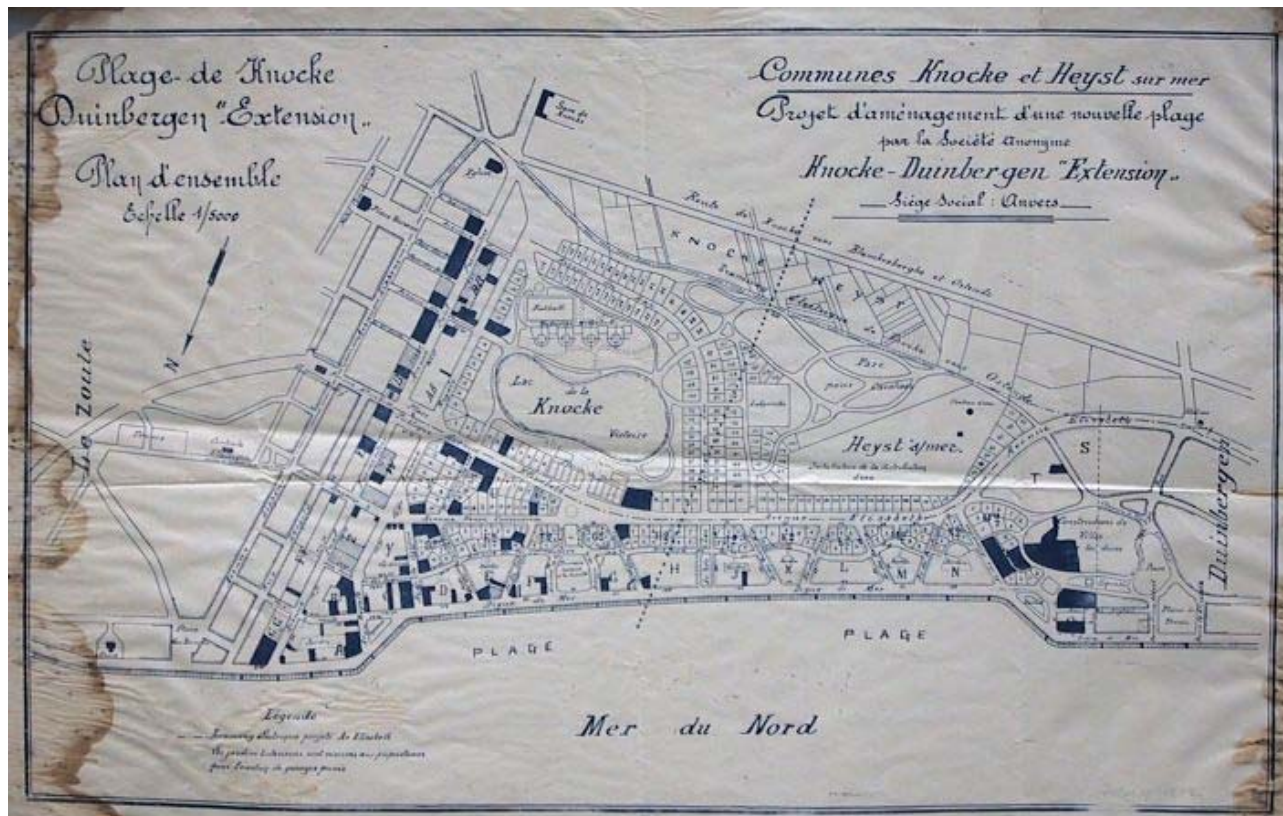
Cartografie

Tot voor kort was moeilijk uit te maken of we met de landkaarten uit onze collectie een coherent verhaal van de Zwinstreek konden vertellen. Uit een eenvoudig opgemaakte lijst blijkt dat we 190 gedateerde landkaarten bezitten! De museale kaartencollectie heeft vooral betrekking op de Zwinstreek en het vroegere graafschap Vlaanderen. Het gaat hier niet alleen over gravures en houtsneden uit o.m. kaartenatlassen, maar evengoed om uitgaven in kleurendruk. Van recentere datum zijn de luchtfotos, die evenmin ontbreken.

Landkaarten zijn *"het ruimtelijk geheugen van de mens"*: ze tonen de evolutie van de streek. De belangrijkste landschappelijke elementen in onze Zwinstreek zijn duidelijk de indijkingen en de landwinning. De teloorgang van het Zwin, de militaire relictten en de grens met Nederland, het graven van kanalen, de (uit)bouw van de haven van Zeebrugge, het ontstaan en weer verdwijnen van vele duinenrijen, de verstedelijking en de dijkbebouwing, ... zijn op de kaarten "af te lezen".

Andere kaarten hebben niet alleen historische, maar vooral anekdotische waarde. Hierbij vermelden we o.a. 19^e-eeuwse eigendomsoverzichten, afpalingen van polders en wateringen, militaire (wegen)kaarten, kadastrakaarten, plannen voor stedenbouwkundige aanleg van Duinbergen en Albertplage; eerste Belgische toeristische kaarten. In het museum beschikken we ook over verschillende liggingsplannen van de vroegere deelgemeenten, NGI-kaarten uit de jaren 1960, ...

N.a.v. de opmaak van deze lijst werden de landkaarten tussen zuurvrij papier gelegd. Mogelijke schade (ook bij opzoekingswerk) wordt beperkt. De technische beschrijving, inhoud, opdrachtgever en maker worden in 2004 overgenomen in het Adlib-systeem.

Projet d'aménagement d'une nouvelle plage ca. 1930

Na een meer dan vluchtige kijk besluiten we dat het plan voor aanleg van de ontwikkeling van de *Extension* (Albert-Plage) is opgemaakt rond de jaren '30: het Zegemeer is al gegraven, maar het Casino is nog niet gebouwd. Het kaartje is erg beschadigd door het water, maar het vertelt hoe mensenhanden het zanderige duinenlandschap zullen omvormen tot een stedelijke bebouwing.

Strooibriefjes door de geallieerden gedropt tijdens de Tweede Wereldoorlog.

Ereconservator Johan Ballegeer herinnerde zich een schenking van flyers die door de geallieerden tijdens de Tweede Wereldoorlog werden uitgeworpen. De 16 strooibriefjes hadden vooral de bedoeling de Duitse soldaten te demotiveren door ze te wijzen op de door hun leiding verstrekte eenzijdige informatie. Mochten zij krijgsgevangen worden gemaakt, dan werd ze een goede behandeling beloofd.

Binnenkort verschijnt het lijstje op de museumwebsite.

Foto's Storm '53

Door de opzoeken en getuigenissen voor de zomertentoonstelling Storm '53 werden een honderdtal foto's uit de museumcollectie zo goed als mogelijk ontsloten. Wat en wie te zien is op de foto's is genoteerd en bewaard voor de toekomst.

Foto's Fourrierstraat

Terug naar de Fourierstraat?

De familie Vanparys en Freddy Vandierendonck, oud-bewoners van de Fourierstraat en de Vaartdijk/Evendijk hielpen ons een twintigtal foto's uit onze collectie ontsluiten. Zij dateerden de opnames (december 1971) en tekenden op een plan uit waar en in welke richting de foto's destijds zijn genomen. Bij de uitbreidingswerkzaamheden werden de bewoners onteigend en verdween de Fourierstraat (en het gebied ten westen ervan) onder het Zeebrugse havengebied. De straat (met een 15-tal huizen) lag ten zuiden van de Elizabetlaan op ongeveer 250 m ten oosten van het Leopoldkanaal, 700 m ten westen van de Heistlaan en 400 m ten westen van het Laaglicht op het einde van de huidige Zeedijk-Heist.

3.2 Enkele interessante schenkingen (volledige lijst in bijlage)

Een zestigtal personen vond dat een aantal voorwerpen en documenten best behouden blijft. Boeken, alledaagse (gebruiks)voorwerpen, bijzondere documenten, folders en diploma's, prentbriefkaarten en foto's, schilderijtjes en tekeningen, logboeken en zeekaarten, ... verrijkten onze collectie.

Fietsen uit de jaren 1920, winkelweegschaal, schrijfmachine, naaimachines, politievesten en rijkswacht-uniform, luciferdoosjes, ... maar ook flessenscheepjes, positiebepalers en een maquette van een garnaalbootje werden aan het Museum Sincfala geschonken. We bekwamen zelfs de Burgemeester- en Schepensjerp van de vroegere deelgemeente Westkapelle!

Dirk Valcke, bestuurslid van Heemkundig Museum Sincfala en Heyst Leeft, schonk een duizendtal gedachtenissen van overleden Heistenaars. Dit zal ongetwijfeld in de tentoonstelling *Een leven in documenten* worden gebruikt.

Joël Deconynck-Claeys herinnerde zich onze vroegere oproep om affiches aan het museum te bezorgen. Drie Pullman-affiches, een reeks van de Franse Spoorwegen uit 1969 en diverse affiches van een verdwenen galerie uit Knokke vonden zo de weg naar de museumcollectie.

Plaatselijk kunstenaar Ignace Van Isacker bezorgde ons zeven kleurrijke aquarellen van de boeien Thornton, Oostdijk, Grote Bank, Track Ferry, Kwinte Bank, Scheur, A. Noord.

3.2.1 Zwartwitdia's/-glasplaten

Is het Linierregiment uit Brugge uitgenodigd voor een festiviteit?

De familie Jan Lateur-Nicole Defonseca uit Sint-Martens-Latem schonk 101 zwartwitdia's/-glasplaten (10 x 8,5 cm) en enkele maquettes. De glasplaten tonen beelden van Heist uit de periode 1910-1920: Heistse schuiten, strandtaferelen, de zee, festiviteiten op het strand, ... De grootvader van Nicole was Burgemeester van Heist.

De aangeboden dia's zijn gemaakt vanaf een zwartwitnegatief met vergrotingscamera of door middel van contactafdrukken. Vermindering van de scherpte, kleine fouten en stof op de drager-glasplaat zijn negatieve punten die te maken hebben met het kopiëren vanaf de originele plaat. De belichting is volgens de toenmalige mogelijkheden goed.

Het valt wel op dat de maker van onze glasplaten de originele dragers niet altijd aan de juiste kant heeft gefotografeerd: tekst of inscripties staan soms omgekeerd!

Bij de projectie van de dia's in de voornoemde periode was de scherpte echter van minder belang. De kijkers waren immers nog niet zo verwend als nu! Televisiebeelden van 40 jaar geleden of krantenfoto's uit de jaren 1950 zijn qua kwaliteit ook niet te vergelijken met de huidige beeldkwaliteit..

Luc Blanckaert heeft de glasplaten schoongemaakt, geretoucheerd, fotoafdrukken gemaakt en cd-roms aangemaakt. De prachtige afdrukken kunnen in een tentoonstelling worden gebruikt.

3.2.2 Middeleeuwse botdrager in Heist

Stefaan Vandenberghe (Stedelijke Musea Brugge) heeft een munt, geschonken door Noël Coens, voor ons ontsloten. De munt is gevonden tijdens roieringswerk aan de Kerkstraat/De Bolle vermoedelijk ter hoogte van het huis van dokter Buyse. De vondst dateert dus al van in de periode 1994-1995. De Kerkstraat werd

toen (van 1 september 1994 tot 27 april 1995) immers volledig vernieuwd. De Bolle werd heraangelegd van 1 december 1995 tot 28 juni 1996.

Uit *Munten en penningen in Bourgondisch Vlaanderen*, Brugge, 1982 8°, 223 p., ill. blijkt dat de munt dateert uit de regeerperiode van Filips de Stoute (1384-1404). De munt is geslagen volgens een ordonnantie van 20 december 1389. Het slaan van deze *groten* of *halve botdraggers* had plaats in de munthuizen van Brugge, Gent en Mechelen. Aanvankelijk werden ze in Gent aangemunt. In 1390 werden ze enkele tijd in Mechelen geslagen. In 1392 werd de Gentse *Munt* naar Brugge verplaatst, waar de aanmunting verder geschiedde. Het is echter onmogelijk de muntslagplaats te bepalen, omdat ze geen muntteken noch enige aanduiding of herkenningsteken dragen.

De zilveren munt heeft een diameter van 25 mm en weegt ongeveer 2,455 g. Aan de voorzijde staat binnen een parelrand een naar links gezeten leeuw, versierd met het gevierendeeld Bourgondisch wapen aan de halsband. Aan de keerzijde staat een lang gevoet kruis waarvan de armen het omschrift onderbreken. In het centrum staat het gevierendeeld wapen van Bourgondië.

Het waardevolle stukje bewijst nogmaals dat er in de Middeleeuwen in de Heistse Kerkstraat bewoning was en er misschien ook wel van een zekere welstand sprake was.

3.2.3 Met vlag en wimpel

André Desmidt heeft het museum een vlag van *Liefde zonder Grenzen* en een vaandel van *De Kievit* geschenken. Beide verenigingen uit de jaren '70 zijn reeds ter ziele gegaan.

De Kievit werd gesticht in 1975 als afdeling van de Koninklijke Belgische Ornithologische Federatie. Het eerste lokaal was op het Gemeenteplein. Vanaf 1976 werd café *Oud Westkapelle* het stamlokaal. Eerste voorzitter was Werner Bivort. Hij werd gedurende 19 jaar opgevolgd door André Desmidt. Secretaris van de vereniging was André Debaets.

De vereniging (met ongeveer 110 leden) hield elke eerste vrijdag van de maand een informatievergadering in verband met het kweken van vogels in gevangenschap. Daarnaast was er jaarlijks een tentoonstelling van vogels en was er de actie *Nestkastjes* in het Koningsbos. Elk jaar werd er ook een reis ingericht.

Liefde zonder Grenzen werd gesticht door Robert Willems in 1973 met de bedoeling de missionarissen van Knokke-Heist jaarlijks een steun te geven voor hun persoonlijk levensonderhoud. Om fondsen in te zamelen werd jaarlijks een Vlaamse Kermis en soms eens een tombola georganiseerd.

In 1986 werd André Desmidt voorzitter. Tien jaar later stopte de vereniging haar werkzaamheden.

3.2.4 Kruisbeeld gemaakt van luciferdozen: echte volkskunst

Museumvriend Michaël Vandierendonck is van mening dat *"als we alles wegsnijten er niets meer van onze herinneringen zal overblijven"*. Na het overlijden van zijn moeder schonk hij o.a. een fles-senscheepje Z27, verschillende Mariabeelden, devotiekaders, communicantengeschenken, transistors (begin jaren 60), een schouwarmatuur (jaren 30), ...

Een aantal van die schenkingen zal in 2004 vermoedelijk te zien zijn in de tentoonstelling *Een leven in documenten*. Een tafeltje en stoelen staan ondertussen wel al in ons museumcafé.

Naar aanleiding van de tentoonstelling *Allumatch* schonk hij aan het Museum Sincfala een merkwaardig stukje volkskunst: een kruisbeeld gemaakt van luciferdoosjes. Het werd onmiddellijk tentoongesteld.

Dit soort kruisbeeld werd door nijvere huisvlijt uit de laatjes van de luciferdoosjes samengebracht in een wielvorm. Het kruis werd daarna gevormd door een zevental wielen die met vernis werden bijgekleurd. Het kruisbeeld was dikwijls afkomstig van een doodskist. Naderhand vonden wij in naslagwerken de werkwijze om dergelijke kruisbeelden te vervaardigen.

3.2.5 Het rijke verleden van de Sint-Sebastiaansgilde

De geschiedenis van de nog actieve Knokse boogschuttersgilde werd in het Cultuurcentrum Scharpoord van 14 december 2002 tot 12 januari 2003 fascinerend in beeld gebracht door middel van rituele attributen, cultuurhistorische voorwerpen en oude foto's. Hieruit bleek het rijke verleden en het rijk patrimonium van de vereniging.

Het museum schreef de sociaal-culturele verenigingen en de plaatselijke scholen aan. Er werd niet alleen promotie gemaakt voor de gratis tentoonstelling, maar ook aangeboden om de tentoonstelling onder begeleiding te bezoeken. Spijtig genoeg waren er hiervoor geen aanvragen.

Om dit patrimonium in zo goed mogelijke omstandigheden te bewaren heeft de Sint-Sebastiaansgilde Knokke zilverwerk, bestekken, vaatwerk, asbakken, sierborden en -tegels, wedstrijdbeckers en waardevolle historische documenten aan het Museum Sincfala geschonken.

De vlag van de Jonkmansgilde zal door het Museum (op vraag van de Sint-Sebastiaansgilde Knokke) ter beschikking gesteld worden voor b.v. een tentoonstelling.

Naast de schenkingen kreeg het Museum een kraag met schakels (oudste uit 1849) van de Jonkmansgilde, een breuk van de Vrouwengilde (oudste schakel 1839) en de breuken van de Oudmansgilde (oudste schakel 1649), in bruikleen.

Door deze zeer belangrijke en waardevolle schenking en bruikleen kan elke schuttersliefhebber dit rijk cultureel erfgoed voortaan bewonderen in het museum. Het zilverwerk werd schoongemaakt en ligt nu in een vitrinekast broederlijk te blinken naast een bruikleen van de Sint-Sebastiaansgilde Westkapelle.

Naast de breuken en een afdruk van het Gildenboek 1648-1869 van de Sint-Sebastiaansgilde Knokke, staat ook een plakket (en foto) van het bezoek van Koning Boudewijn in 1973 aan de Koninklijke Sint-Sebastiaansgilde.

De Sint-Sebastiaansgilde werd op 19 november 2003 in het museum ontvangen

3.2.6 Foto en ander materiaal met betrekking tot de tentoonstelling Storm '53

De oproep om foto's en materiaal werd beantwoord met een twintigtal bruikleengiften en vijf schenkingen.

Lucien D'Hooghe - Van Wynsberghe had indertijd enkele kranten en weekbladen over de ramp gespaard. Vijftig jaar later had hij deze kranten (gelukkig!) nog liggen en schonk ze aan het museum. Uittreksels uit *De Brugsche Courant* (verscheen toen tweemaal per week), het weekblad *Ons Land* en de kranten *Het Laatste Nieuws* van 2 tot en met 12 februari 1953 hingen tussen de vele foto's in het museum. De krantengroep *Het Laatste Nieuws* verspreidde in België het uitzonderlijke en bijzondere nummer *Het Vaderland*. De opbrengst kwam ten goede aan de geteisterden van België en Nederland. Lucien D'Hooghe schonk het ons, evenals de boeken die hij over dit onderwerp las.

Van Maurice Braet, de familie Deschrijver, Daniël Serie, Freddy Timmerman en Pierre Vantorre kregen we foto's, affiches en een geluidsband.

Marcel Jooris had op 1 februari 1953 de moed om de stormwind te trotseren en de gevolgen van de ramp op 8 mm-film vast te leggen. Zoon Jan Jooris schonk de zwartwitfilm, die nog beter dan foto's de gebeurtenissen in Knokke, Heist en Duinbergen liet "beleven". De 8mm film werd samen met twee andere filmische bruiklenen (van de heer Ryelandt en Willy Desmedt) tot een 30 minuten durende video omgezet. De aangrijpende beelden werden druk bekeken.

3.3 Enkele bijzondere aankopen (volledige lijst als bijlage)

3.3.1 Hotelscène

In de multimediale presentatie *2000 jaar Zwinstreek* is een onderdeel gewijd aan het aspect Toerisme. Affiches, hotel- en reisgidsen, foto's, ... laten toe relevante vergelijkingen met de hedendaagse werkelijkheid te maken. Het maatschappelijk en economisch fenomeen uitbeelden aan de hand van voorwerpen is echter niet evident.

Het uitbeelden van een hotelscène (begin jaren '30) is een mogelijkheid. In 2003 werd met het oog op de "stofferij" van dit item een buffetkast, hotelzilver, een mechanische piano, ... aangekocht. Wij hebben keuze uit 22 draairollen (o.a. het Belgisch Volkslied en enkel bekende operastukken) om de piano zijn automatische werk te laten doen. Dit zal wel pas gebeuren nadat de piano is gestemd!

3.3.2 Didactische platen

In de periode tussen de tentoonstelling Allumatch en Storm '53 werden een twintigtal geschiedkundige didactische platen in de benedenzaal opgehangen.

De zeer kleurrijke en goed getekende platen over een aantal historische gebeurtenissen in België (bv. de eerste stoomtrein, de eedaflegging van Leopold I, de holbewoners, ...) bleken het jeugdig publiek zeer aan te trekken. Ouderen herkennen de platen uit hun schooltijd.

Er werd een lijst opgesteld van ontbrekende serienummers. Er werd hiernaar gericht gezocht, o.a. in brocante- en antiekzaken. Het Internet blijkt ons hier ook vaak op de goede weg te zetten.

De onderwerping van de Nerviërs

3.3.3 Heyst, Perle de Plage en Le Zoute, le Jardin de la Mer du Nord in affiches

Na het bezoek van Karl Scheerlinck (samensteller tentoonstelling *Afficheskunst aan zee* in Oostende) bleek dat het Museum over een waardevolle collectie toeristische affiches beschikt. Op zijn aanraden werden zes waardevolle affiches onmiddellijk gemaroufleerd. Karl Scheerlinck zal ons in de toekomst wijzen op mogelijke interessante aankopen.

Affiches blijken vrij zeldzaam op de "markt" te komen, en deze schaarste maakt duur. Desondanks kon het museum een monumentale affiche *Heyst-sur-mer, Perle de Plage* (zie Jaarverslag 2000) met het feestprogramma van augustus 1906 aankopen. Het museum bezat al een drietal exemplaren van de "blanco"-affiche (zonder feestprogramma).

Een affiche van de Folkloremarkt met tekening van Aimé Thouet en een exemplaar van *Le Zoute - Le Jardin de la Mer du Nord* werden eveneens aangekocht. De nieuwe slogan *Tuin der Noordzee* van de Vereniging voor Vreemdelingenverkeer dook voor het eerst op in de jaren '30. Centraal op de affiche staat een cirkelvormige foto (van Charles D'Hont) genomen vanop het water in de richting van het zomerse strand ter hoogte van het Albertplein. Boven de foto staat een wit vlaggetje met de kenmerkende rode omcirkelde Z.

Omdat affiches zeer gegeerd zijn, werd aan de gemeentelijke sport-, cultuur- en toeristische diensten gevraagd de affiches van de door hen op poten gezette evenementen aan het Museum te bezorgen. Op het moment zelf van Vuurwerkfestival, Kneistival, Keramiek- of Fototentoonstelling, Zwintriathlon, ... lijkt het niet vanzelfsprekend om de affiches dan al te behouden. Al na enkele jaren hebben ze al een anekdotische waarde!

3.3.4 Kleurprenten van Henry Cassiers

De aquarellen, schilderijen en tekeningen van Henry Cassiers (1858-1944) zijn zeer herkenbaar en hebben een eigen decoratieve charme. Een groot deel van het werk van de schilder van dorpsgezichten, landschappen en marines kwam tot stand aan de Zeeuwse en Vlaamse kust. Hij illustreerde boeken en toeristische gidsen, o.a. die van Jean d'Ardenne. In Knokke kreeg hij een straatnaam.

De succesrijke affiche van Henry Cassiers uit 1895 *Jetée promenade de Blankenberghe* is een van de eerste voorbeelden van toeristische affiches die in België ontworpen en gedrukt werden. Hij zou in 1897 ook een eerste affiche voor De Haan (waar hij verbleef) ontwerpen. Het plakkaat werd jarenlang gebruikt. De vermaarde ontwerper maakte verschillende affiches voor de verbinding Oostende - Dover en voor de *Red Star Line*.

Fernand Khnopff schreef in 1902 het volgende in *The Studio* over Henri Cassiers:

Hij is weergaloos voor wat betreft de schoonheid, de fijnheid en de vaardigheid in het grijpen van effecten; zijn Brabantse landschappen, zijn schetsen van Vlaamse en Hollandse dorpen hebben alle een eigen en ondefinieerbare charme, men heeft erover gezegd dat ze een streling en vreugde voor het oog waren.

Zijn werken zijn nog altijd bijzonder populair! Bezoekers vragen ons herhaaldelijk of de twee Cassiers-prenten in het onthaal niet te koop zijn.

Hier De visschershaven van Oostende

Het geluk was dit jaar aan onze zijde bij de zoektocht naar meer van zijn prenten.

3.4 Bruikleen

Op 30 januari 2003 besliste de Gemeenteraad een schilderij van de Vlaamse marine- en landschapsschilder Frans Vandamme (1858-1925) aan te kopen voor 7450 EUR. Het schilderij kreeg het Museum Sincfala als bestemming.

Het schilderij, olie op doek (100 op 72 cm) stelt twee gestrande Heistse kustvissersboten voor, van omstreeks 1910, met vermelding H 24 en H 66 op de zeilen. Op de achtergrond zijn 2 stoomboten richting Engeland te herkennen, en de vuurtoren van Walcheren.

Het werk is linksonder gesigneerd door de academieleraar die begin 20ste eeuw ook exposeerde in Parijs. De Gemeente bezit van hem al het schilderij *Landelijk huisje* (Raadzaal stadhuis Heist).

3.5 Ontleende collectiestukken

(Stagiair) leerkrachten maken regelmatig maar kortstondig gebruik van videobanden, boeken, collectiestukken, ... om de lessen visueel aantrekkelijk en aanschouwelijk te maken.

Verenigingen en organisaties die nood hebben aan wat inrichtingsmateriaal kunnen beroep doen op de museumreserve. Zo kon de Kerkfabriek Sint-Margareta voor hun tentoonstelling rond Open Monumentendag een achttal plexi bakken gebruiken om waardevolle voorwerpen op een veilige manier tentoon te stellen.

Voor de Oostendse zomertentoonstelling *Afficheskunst-aan-Zee* (1 juni tot 8 november) had samensteller-expert Karl Scheerlinck twee "unieke" affiches uit onze collectie geselecteerd: *Pullman Expres* en *Knokke-Zoute - Le Jardin de la Mer du Nord pour vos vacances*.

De enkel in 1928 uitgegeven *Paris-Côte Belge-Pullman Expres*-affiche (met de duidelijke voorstelling van de spoorverbinding Parijs met eindbestemming Het Zoute) is genoegzaam bekend.

Wie "(her)kent" dit "onbekende" marketingmateriaal aan de hand van deze beschrijving uit de catalogus:

Een blondine leunt tegen een paalhoofd; ze staart naar het zonovergoten en schijnbaar onmetelijke strand van Knokke. Behalve het obligate geel (strand) en blauw (zee en lucht) speelt de tekenaar met zwart en rood tegen wit. Het roodwitte badlaken echoot na in een parasol, een speelbal en het onderste tekstbalkje. Zwart en wit van badpak accorderen met paal en onderschrift. De baadster kijkt van de toeschouwer weg. Aan hem de keuze om zich te vergapen aan haar of met haar een blik te werpen op zand en zee. Een locale drukker voerde in 1948 het ontwerp van Raymond Art in zeefdruk uit.

Aangename verrassing bij een bezoek aan de succesvolle zomertentoonstelling in de Venetiaanse Gaanderijen: bij de door andere verzamelaars ter beschikking gestelde affiches waren er ook die tot onze collectie behoren.

3.6 Restauratie

3.6.1 Jessica

Jessica onder zeil

Op 8 september heeft Philippe Perneel (projectleider bij Archonaut vzw) een plaatsbezoek gebracht om een stappenplan op maken voor het behoud van de Jessica. Het stappenplan werd door het Bestuur goedgekeurd en wordt in de eerste helft van 2004 uitgevoerd.

Ondertussen werd in de werkplaats van Archonaut in Brugge getimmerd aan de nieuwe houten stuurhut. In de tuin van het museum werd de schuit onder zeil gebracht, om te beletten dat regen, vorst en ijzel de aftakeling van de boot nog zouden versnellen. Het hout voor het leggen van een nieuwe ondervloer, het vervangen van twee zeer beschadigde "gangen" en het herbeplanken van de doorkijk is al aangekocht.

3.6.2 Vlaggen

In de collectie van het Museum Sincfala zijn een aantal vlaggen aan restauratie toe, willen we ze behouden als belangrijke getuigenissen van het vroegere lokale verenigingsleven. Na consult van een lesgeefster restauratieopleiding aan de Hogeschool Antwerpen heeft de Raad van Bestuur vier vlaggen aangeduid voor restauratie. Na de textielrestauratie kunnen de unieke en waardevolle vlaggen van de Sint-Sebastiaansgilden (Westkapelle ca. 1790, Knokke ca. 1800, Lissewege ca. 1830) en Veloclub Heyst (ca. 1905) opnieuw aan het publiek worden getoond.

De restauratie van de vlaggen verhoogt uiteraard de "waarde" van de collectie, maar is een erg dure gelegenheid, die ver boven de eigen mogelijkheden van het Museum Sincfala gaat. De raming voor de restauratie bedraagt ongeveer 20 000 EUR.

Naast de beloofde sponsoring door de Marnixring Knokke-Heist (1500 EUR) kende de Bestendige Deputatie van de Provincie West-Vlaanderen op 4 december 2003 een subsidie van 5000 EUR toe voor de restauratie. In een volgend jaarverslag zult u hierover zeker meer lezen!

3.6.3 Films

O.a. De Heistse Klakkertjes schonken ooit een vijftiental 8 mm-films. Deze films tonen hen in actie op o.m. de jaarlijkse Zeewijding, Folkloremarkt en andere binnen- en buitenlandse evenementen. Om in de toekomst gemakkelijk van deze films gebruik te kunnen maken, werden ze omgezet naar dvd-formaat.

Momenteel worden nog films omgezet. Het resultaat is voor ons een pure verrassing: we weten niet wat er op de 16 mm-band te zien is.

Publicaties i.v.m collectie

Johan Ballegeer, auteur en ereconservator, gebruikte een 200-tal prentbriefkaarten en/of foto's uit de museumcollectie voor een uitgave van *Archiefbeelden* (uitgeverij Tempus).

In deze reeks verschijnen boeken die het recente verleden weergeven aan de hand van oude foto's en prentbriefkaarten. De uitgaven spreken een breed publiek aan, omdat ze zich op verschillende manieren laten lezen. Zowel nostalgische zielen als fervente plaatselijke historici vinden hun gading in de boeken, die terugblikken op lang vervlogen tijden en die tegelijkertijd een nuttige informatiebron over de plaatselijke geschiedenis zijn.

In de catalogus *Affichekunst-aan-Zee, een eeuw Belgische Kustaffiches* schreef Karl Scheerlinck bijdragen over de ontleende museumaffiches (zie hierboven), maar ook over andere affiches die ook tot onze collectie behoren.

Dit is o.m. het geval voor de op 5000 exemplaren gedrukte affiche van Roger Berckmans uit 1929 voor het Gemeentebestuur van Heist *Dame met de rode parasol*, de gestileerde affiche uit 1947 voor het CGT van Brocorens, het aanplakbiljet met *Klakkertjes en Heistse schuit* voor Heist uit 1947 (naar een ontwerp van Anny Decrop, de kleindochter van oud-Burgemeester Maurice Debra), de in 1949 voor Heist ontworpen affiche door de Brugse ontwerper Setola, ...

In Sint-Guthagotijdingen van december verscheen een tekst over de ontsluiting van de botdrager (zie hierboven).

De in het museum opgenomen getuigenissen van Richard Rosseel, Freddy Timmerman en mevrouw Van Isacker over de stormramp in 1953 verschenen in *Heist Leeft* (jaargang 2003/2).

3.7 Vragen om inlichtingen over voorwerpen en documenten

3.7.1 Sluitzegels

Bezoekers hebben vragen die ons soms tot opzoeken dwingen. Joseph Verdegem uit Zottegem had graag meer inlichtingen bekomen over een door hem meegebracht vel sluitzegels van *Heyst-Duinbergen*.

André Desmidt, directeur Toerisme en Bestuurslid Heist Leeft, en Maurice Dekeyzer, oud-feestdirecteur, achterhaalden dat de sluitzegels rond 1930 werden gebruikt door hotels, pensions en het Gemeentebestuur met de bedoeling Heist-Duinbergen toeristisch te promoten. De bladen met 25 zichten werden aangemaakt door een gespecialiseerde firma, die eveneens voor de foto's zorgde. De foto's hebben betrekking op strand en Zeedijk, het "Bosje" (Directeur-Generaal Willemspark), het huidige Joseph Stübbenpark, Bloemencorso en Zeewijding, het pittoreske Duinbergen.

3.7.2 Verzonken boot in de Zwinmonding

Veel vragen kregen wij ook over het scheepswrak in de Zwingeu. Bij het aanleggen van de noodzanddam (februari 2003) ter vrijwaring van het Zwin (na het gevaar voor het binnendrijven van olie van de Tricolor) is net naast de monding van het Zwin een houten scheepswrak ontdekt. Journalisten, inwoners en andere geïnteresseerden informeerden bij het museum om hierover meer te vernemen.

Een personeelslid trok op pad en maakte een aantal foto's. Het houten scheepswrak was ongeveer 22 m lang en 4 meter breed. Bij laagwater waren de boeg en de voorsteven bij laagwater goed te zien. Enkele uiteinden van spanten (ongeveer 50 cm van elkaar) staken eveneens boven water. Hoe diep de boot in het zand lag kon niet worden vastgesteld. Aan het lichten van het schip zou een serieus kostenplaatje hangen, zodat dit (voorlopig?) geen optie was.

Bij het Gemeentebestuur zou al langer bekend zijn dat daar een scheepswrak onder het zand bedolven lag. Archeologen van het IAP (Marc Dewilde en Marnix Pieters) onderzoeken, in samenwerking met de Nederlandse scheepsarcheoloog Karel Vlierman, houtrestanten van de spanten. Laboratoriumonderzoek moet uitwijzen vanwaar het schip afkomstig is, welke houtsoort er gebruikt werd, wanneer het werd gebouwd.

De aanwezigheid van een binnen- en buitenwand en staande spanten wezen op een zware bouw. Dit en de lengte van het wrak sloten niet uit dat het om een kogge ging. Dit laatmiddeleeuws scheepstype werd gebruikt voor het vervoer van goederen tussen de Hanzesteden. Ondertussen heeft men dit idee verlaten. Alles blijft voorlopig nog een raadsel, doch men vermoedt dat het gaat om een 19-eeuws schip.

Scheepswrak in de Zwinmonding

4 TOEGANKELIJKHEID, PROMOTIE EN ACTIVITEITEN

4.1 Openingstijden en toegangsprijzen

Het museum was dagelijks geopend. Enkel in de winterperiode (van 12 november tot 31 maart, met uitzondering van de kerst- en krokusvakantie) is het Museum op woensdag gesloten. De openingstijden bleven zoals vorige jaren van 10 tot 12 en van 14 tot 17.30 uur.

De toegangsprijs bedroeg 2,50 EUR voor volwassenen. Kinderen tussen 6 en 12 jaar, inwoners van Knokke-Heist, groepen vanaf 10 personen, 60+'ers betaalden 1,25 EUR per persoon. Kinderen (< 6 jaar) en scholen uit Knokke-Heist hebben gratis toegang. Groepen worden voor 12,50 EUR gedurende 75-90 minuten rondgeleid in het museum.

De gidsenkringen Sincfal en Toon Ghekiere die met een groep onder leiding van een gediplomeerd gids een bezoek brengen aan het museum in het kader van een fiets-, wandel en/of bustocht, betalen slechts 1 EUR per persoon.

Personeelsleden van het Ministerie van de Vlaamse Gemeenschap, leden van de Vlaamse Museumvereniging, ICOM en houders van de Onderwijs Club-Kaart of Leerkrachtenkaart hebben eveneens gratis toegang. De fietsroute *Melkweg* heeft recht op één gratis toegangskaat, net zoals de *Blinckaertfietsroute* en de *Zwinoektocht* van de toeristische diensten Damme, Sluis en Knokke-Heist.

Leden van volgende verenigingen betalen bij het tonen van hun lidkaart 1,25 EUR: Willemsfonds, Davidsfonds, KWB, OKV, LCD en Free-Time vzw.

Personen die met een ingevulde kaart van *Vlaanderen Vakantieland – Aanrader* zich aanmelden krijgen eveneens toegang tegen 1,25 EUR.

Het Parkhotel wil zijn gasten stimuleren het museum te bezoeken. Geïnteresseerden krijgen van hen een gestempelde kaart. De afrekening gebeurt bij het jaareinde.

4.2 Verslag bezoekers

4.2.1 Algemeen overzicht van bezoekers

	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003
Individueel								
Kind – 6 jaar	133	148	186	147	109	89	136	148
Kind 7-11 jaar			109	168	125	139	207	197
12 – 60 jaar			646	627	666	684	679	1093
+ 60 jaar			365	334	477	359	440	783
Totaal	498	648	1306	1276	1377	1271	1462	2221
Groepen								
Scholen Knokke-Heist	108	297	362	236	451	289	470	275
Scholen (niet Knokke-Heist)	67	408	233	557	839	592	501	510
Andere (gidsen...)	684	358	852	1645	1194	932	1203	1586
Totaal	859	1063	1447	2438	2484	1813	2174	2371
Opendeurdagen (gratis)								
Open Monumentendag	660	984	537	320	361	488	601	667
Oosthoekkermis	760	410	446		358	227	726	287
Museumdag				22	14	5	---	--
Visfestival				465	651	309	264	40
WNZB						584	454	357
Erfgoed								96
Museumavonden								617
E.a. (werk, leerkrachten..)	178	21	221	231	558	307	987	556
Totaal	1598	1415	1204	1038	1942	1920	3032	2620
ALGEMEEN TOTAAL	2955	3126	3957	4752	5803	5004	6668	7212

In 2003 steeg het bezoekerscijfer licht (net geen 8 %) tegenover 2002. Dit is hoofdzakelijk te danken aan het succes van de tentoonstelling *Storm '53*. 368 betalende Knokke-Heistenaars (andere jaren maximaal een vijftigtal) bewijzen dat het thema van de tentoonstelling (en blijkbaar ook de mondelinge reclame) ze de weg naar het Museum Sincfala leerde.

Waar in veel attracties en musea steen en been werd geklaagd over de tegenvallende zomercijfers, speelde het schitterende zomerweer het Museum Sincfala dus geen parten.

Wij weten zeker dat ook 246 buitenlanders het museum een bezoek waard vonden. Duitsers (106), gevolgd door Nederlanders (67), maken hier de hoofdmoot uit. Die cijfers zijn richtinggevend: enkel bij het afnemen van de bezoekersenquête achterhalen we de juiste nationaliteit, zodat het aandeel van buitenlanders vermoedelijk hoger ligt.

Opvallend is de daling van het aantal gratis bezoekers. Er zijn nu 2620 gratis bezoekers bij o.m. de traditionele opendeurdagen ter gelegenheid van lokale festiviteiten en nationale acties (Vistival, Oosthoekkermis, museumavonden, Open Monumentendag, ...). Prospecterende groepsleiders, begeleidende leerkrachten, schenkers en hun familie, ... brengen ons ook een gratis bezoek. Dit jaar hadden ook 93 genodigden van Christian Verslegers (tentoonstelling Allumatch) eenmalig gratis toegang.

Door de forse stijging van het individuele bezoek, de lichte daling van het gratis bezoek en het nagenoeg status-quo blijvende groepsbezoek zijn deze drie "doelgroepen" ongeveer gelijk in 2003. Van 2795 betalende bezoekers in 2001 zijn we in het voorbije jaar tot 4317 betalende gestegen. De inkomst uit entreegeld is hierdoor ook verhoogd. Waar we in 2001 met gelijke toegangsgelden 3905,56 EUR haalden, boekten we in 2003 5609,09 EUR in.

De scholen uit Knokke-Heist hebben gratis toegang tot het museum. Dit jaar hebben we opnieuw te maken met de traditionele tweejaarlijkse terugval. Ondanks de heel positieve evaluaties van alle bezoekende scholen baart de gebrekkige respons ons toch zorgen. "Onbekend is onbemind" of "geen sant in eigen

land": het speelt ons dat enkel de vrije school van Ramskapelle een geleid bezoek bracht aan de tentoonstelling Storm '53.

Uit de bevraging van onze bezoekers blijkt dat de door Toerisme uitgedeelde folders de toerist op weg zetten naar het museum. Jobstudenten aan de balie bij Toerisme blijken een nog grotere invloed te hebben!

Het samengaan van promotionele acties in eigen gemeente, herhaaldelijk bewerken van de plaatselijke pers, een blijvend vriendelijk onthaal in het museum, ieder jaar een nieuw onderdeel of tentoonstelling, het inhoudelijk verbeteren van de permanente tentoonstelling, ...: het brengt het museum op de toeristische kaart in Knokke-Heist. Met dezelfde niet aflatende ijver moeten we blijven werken, willen we het in 2004 even goed doen als in 2003!

4.2.2 Aantal bezoekers per maand

Maand	Individueel	Groepen	Scholen	Gratis	Totaal 2003	Totaal 2002	Totaal 2001	Totaal 2000	Totaal 1999	Totaal 1998
Januari	50	11		380	441	561	678	61	65	Niet open
Februari	29	34	31	11	105	121	77	380	72	9
Maart	83	45	12	72	212	112	185	138	270	166
April	170	215	173	188	746	381	202	454	512	273
Mei	170	65	407	59	701	562	614	1020	412	373
Juni	99	272	49	303	723	1420	882	1027	421	1025*
Juli	380	145	---	458	983	842	313	780	795	509
Augustus	557	261	---	352	1170	771	437	535	508	397
September	314	352	28	727	1421	1215	894	804	1276	889
Oktober	205	114	85	42	446	379	404	270	257	206
November	116	37	---	16	169	102	136	205	99	68
December	48	35	---	12	95	202	182	129	65	42
Totaal	2173	1551	785	2608	7212	6668	5004	5803	4752	3957

WNZB biedt wandelaars al enkele jaren een wintertocht in Heist aan. Ondanks het koude, natte en windige weer op zondag 19 januari waren toch nog 357 wandelaars (1000 inschrijvingen) geïnteresseerd in een gratis bezoek. Tussen 9 en 18 uur kregen een tiental deelnemers een kleine verrassing van het Museum Sincfala aangeboden (bezoekersgids, spreukenposter, prentbriefkaarten, ...).

De vakantieperiodes blijken telkens goed voor de bezoekerscijfers. Zowel de krokusvakantie (maart) als de paasvakantie (Vlaamse Gemeenschap van 7 t.e.m 22 april en Franse Gemeenschap van 14 t.e.m 29 april) scoren goed in het museum. Het wordt een traditie: de kinderen krijgen in de vakantieperiodes een zoektocht te verwerken, wat hun ouders zeer waarderen.

In april hebben we 746 bezoekers: de individuele bezoekers maar ook groepsbezoeken stijgen. Waaraan we dat te danken hebben is niet 100 % uit te maken: affiches op de zeedijk, tentoonstelling, folders in hotels, affiches in horecazaken, tentoonstelling Allumatch, een samengaan van deze acties, ... Tijdens het Erfgoedweekend krijgen we o.m. een groep van de VUB met Chinezen, Taiwanese, Japanezen, ...: Brugse toestanden met klikkende fototoestellen en gadgetlustende toeristen! Maar ook verkiezingskoorts: op 12 april brachten de CD&V-kandidaat-parlementsleden tijdens hun kustcampagne een bezoekje aan het museum.

In mei speelt het terugkomeffect nog van de zeeklassen, maar dan kennen we serieuze terugval in juni! Enkele scholen die ons traditioneel in de laatste schoolweek bezoeken, laten het afweten door de sluiting op 27 juni. Dit verklaart echter de gevoelige daling van het individuele bezoek niet. Of zitten de eerste mooie zomerdagen, waarvan iedereen maximaal wil genieten, hier voor een stuk tussen?

In de zomermaanden lijkt een nieuwe traditie geboren: elke donderdagavond kan het museum bezocht worden tussen 18 en 22 uur. Na een weifelend begin klokken we eind augustus af op 617 deelnemers. De kinderzoektocht in het museum (thema Storm '53) levert een leuk resultaat: 23 formulieren eerste graad, 25 voor de tweede graad en 20 voor de derde graad worden aan het museum personeel voor controle op de juistheid afgegeven.

Rudy Vanhalewyn, archivaris-conservator, leidde op vrijdag 12 september Sheila Glanville-Goff, een bejaarde Britse dame, rond in het museum. Zij is de enig nog overlevende dame van een groepje Londenaren dat kort na de Nazi-aanval op ons land gevluchte Heistse vissersfamilies hielp opvangen tijdens WO II. Haar Heistse ontvangstcomité zorgde ook voor een rondleiding in het Zwin en een ontvangst op het Stadhuis Alfred Verweeplein.

In de herfstvakantie blijken veel mensen de laatste kans te grijpen om de tentoonstelling in het museum te bekijken. Maar daarna kabbelt het jaar rustig voort!

Bestaat toeval? Sofica Nauwelaerts, VRT-klankdame (naar wie de Knokke-Heistse Actie Sofica Roemenië is genoemd) bezoekt het museum met haar ouders. Zij vertaalt voor ons wat vijf Kazakken op zondag 14 december in ons gastenboek schreven:

met veel bewondering hebben wij dit historisch museum bewonderd met uitbeelding van de leefgewoonten in beeld en muziek.

Tijdens een leuke babbel met het museum personeel ziet vader Frans, oud-VRT-cineast plots tot zijn grote verwondering en vreugde dat in het museum zijn opnamen van *Te voet door Vlaanderen* (1964) worden getoond. Zijn 90-jarige enthousiasme vereist dat alles op de gevoelige plaat wordt vastgelegd!

4.3 Museumwinkel

Het assortiment van onze museumwinkel werd in 2003 niet uitgebreid. Er is slechts licht geïnvesteerd in wat kleine aankopen. Hierdoor maakte onze winkel in 2003 een kleine winst.

De opmaak van de inventaris wijst ons erop dat bepaalde winkelartikelen sinds 1999 nog niet verkocht raakten. In 2004 "solderen" we deze artikelen naar aanleiding van bepaalde manifestaties of vakanties.

Een betere promotie in eigen huis voor onze museumwinkel, het aanbieden tegen concurrentieel prijzen van onze "eigen" producten (wens- en prentbriefkaarten, affiches en munten) en het vermelden van onze stockartikelen op de website moet de voorraad laten slinken en de kassa doen rinkelen.

4.4 Promotie en publiciteit

4.4.1 Betaalde advertenties

In 2003 plaatste het Museum advertenties in een brochure voor veilig verkeer (verspreid in de Oostendse scholen op 1500 exemplaren), een businessmagazine van het schoolschip Mercator (4500 exemplaren) en een promotiekrant voor de Brugse Musea-Young Primitives (40 000 exemplaren verspreid in de Brugse musea en alle VVV-kantoren aan de kust).

In het bewaarboekje *De Kust en het West-Vlaamse binnenland in de kijker* (292 000 exemplaren) op 28 maart bij De Standaard kwam het museum eveneens betalend aan bod. De plaatselijke Koninklijke Harmonie Sint-Cecilia kon op onze steun rekenen voor het programmaboekje van het Muziekfestival op 24 augustus.

Traditioneel wordt het logo van het Museum Sincfala afgedrukt op de omslagen van de uitgaven Rond de Poldertorens en Heyst Leeft.

4.4.2 Persartikels, televisie en radio

De opening van de tentoonstellingen Allumatch (28 maart) en Storm '53 (3 juli) bezorgden ons vermeldingen in de regionale pagina's van de dagbladen, het advertentieblad Tam-Tam, op Radio Contact en Oro Radionieuws Oostkust.

De oproep naar materiaal en getuigenissen voor de zomertentoonstelling Storm 1953 waren toen al verschenen in Sint-Guthagotijdingen, de Stadskrant en de personeelskrant van het Gemeentebestuur.

Erfgoedweekend met als thema *Op reis*, Open Monumentendag *Steen*, restauratie van de vier vlaggen, de verlenging van de zomertentoonstelling en de opbouw van de reizende Stormtentoonstelling in het Rustoord Lindenhove, de gemeenteraadsbeslissing tot de heropbouw van de schuur, de nieuwe inrichting, ... hielden de aandacht bij inwoners en toeristen regelmatig gaande.

Het tweemaandelijks verspreide *Knokke-Heist Magazine* had zowel in zijn april/meinummer (tentoonstelling Allumatch), juni/julinummer als in september (Storm '53) aandacht voor het museum.

Op zondag 25 augustus kwam het museum ruim aan bod in de uitzending Visum op Radio 2. Een bijdrage in *1000 zonnen en garnalen* (een zomerprogramma van TV1) bracht het museum in beeld.

4.4.3 Promotie door Toerisme vzw

Toerisme vzw steunde ons met volgende betaalde publiciteit:

- Lidgeld en advertentie Toeristische Attracties en Musea
- Publiciteit in de Zomeragenda Knokke-Heist 2003
- Publiciteit in Casino Knokke Magazine
- Advertentie in Vlaanderen Vakantieland
- Affiches 'Storm 53

Dank zij Toerisme vzw werd de folder van het Museum Sincfala opnieuw op 10 000 exemplaren aangemaakt en verdeeld in de Zwinstreek bij horecazaken, toerisme- en immobiliënkantoren, campings, ... De nieuwe werffolder voor Knokke-Heist *De Kust van het genieten* plaatst het museum onder "Folklore". Advertenties werden geplaatst in de *Zwinstedenzoektocht* en op de folder voor de zomerwandelzoektocht van de Culturele Centrale Heist.

Toerisme vzw maakte in de maand februari ook gebruik van collectiestukken m.b.t visserij (maquettes vissersboten, poppen in Heistse vissersuitrusting anno 1900) om hun promotionele stand in een winkelcentrum *La Belle Etoile* in Luxemburg wat op te fleuren.

Zij verdeelden voor ons de Allumatch A3-affiche in 30 gemeentelijke aanplakborden. De affiches van Storm '53 waren in heel de gemeente te zien in de City Advertising-borden!

In de loop van de zomer publiceerden ze elke woensdag een publiciteit in Tam-Tam voor het museum en de tentoonstelling Storm '53.

4.4.4 Website

Jobstudenten (ter beschikking gesteld door de Gemeente) hielpen ons in de zomermaanden met de uitbouw van een intranet in het museum. Er werd van de gelegenheid gebruik gemaakt om ook een website op te bouwen.

Eind augustus werd de gloednieuwe website gepubliceerd en slechts aan een beperkt aantal "kenners" bekendgemaakt. De gloednieuwe site kon zo "proefdraaien". Tekortkomingen en gebreken werden aangepast en de site werd nog aantrekkelijker en klantvriendelijker gemaakt. Eind 2003 was er 732 keer een pagina aangeklikt, waarvan 21 maal uit Nederland, maar ook tweemaal uit USA, Duitsland en zelfs Turkije.

Op de startpagina geeft een algemeen beeld van het museum en de actualiteit uit het museum (bv. een nieuwe tentoonstelling, eventuele bouwwerkzaamheden, speciale attractie, ...).

Naast praktische informatie over het museum en de mogelijkheid een bezoekaanvraag te mailen, kun je ook een virtueel bezoek aan het museum brengen. Door over een plattegrond te glijden krijg je een beeld van wat er in site te zien is.

Studenten kunnen voor schoolse opdrachten stukken uit de *Geschiedenis van Knokke-Heist* downloaden. Fons Theerens schreef die tekst als onderdeel voor de cursus *Toeristische gids in de Zwinstreek*. Een inhoudstafel houdt het geheel overzichtelijk.

In het hoofdstuk Collectie tonen we bepaalde deelcollecties: vlaggen, landkaarten, strooibriefjes van de Canadezen, ... Dit wordt stelselmatig uitgebreid met o.m. affiches, maquettes van landbouwwerktuigen en vissersvaartuigen, didactische platen, flessenscheepjes, documentair materiaal, ...

In de rubriek Tentoonstellingen worden impressies en bezoekersteksten van recente tentoonstellingen weer gegeven.

Andere webbeheerders werden gevraagd om links naar onze site www.sincfala.be te leggen. Zo verwijzen rechtstreekse hyperlinks naar de site van de gemeente Knokke-Heist en kan op de Kustwebsite (www.dekust.org) naar onze eigen museumsite worden gesurft.

Het personeel past de website aan en zal die in de toekomst ook uitbreiden.

We hopen je in 2004 terug te zien, Bart Mestdagh

4.4.5 Diverse

De trimestriële *Zee Krant* van Horizon Educatief vermeldde in zijn januarinumnummer de NME-vorming voor nieuwe workshops aan de Oostkust als de samenwerking tussen het Gemeentebestuur Knokke-Heist, Natuurcentrum 't Zwin en Museum Sincfala.

Dank zij onze medewerking worden we vermeld in de Week van de Zee-bijlage bij *Het Nieuwsblad*, in de programmaboekjes juli en augustus *Donderdagavond, museumavond*, in het programma van de winter-tochten van de *Wandelende NoordZee Boy's*, de schoolprogrammatiebrochure van het Cultuurcentrum Scharpoord, het lerarenblad *Klasse*

Westtoer lanceerde op 21 mei 2003 de Kustwebsite www.dekust.org, die in korte tijd uitgroeide tot dé referentie voor informatie over de Vlaamse Kust. De promotie voor de website verliep o.a. via de wedstrijd *Één jaar gratis*, waaraan 9105 personen deelnamen. De wedstrijd liep van 21 juni tot 27 oktober en voor iedere maandelijkse manche schonk het museum aan vijf winnaars twee gratis toegangskaarten, een museumgids en een spreukenposter.

In ruil voor onze "sponsoring" kregen we een persoonlijke pagina op de website. Half november bleek dat 1963 personen hadden doorgeklikt naar deze pagina: 699 bezoeken aan de Nederlandstalige versie, 510 aan de Franstalige, 350 aan de Duitstalige en 404 aan de Engelstalige pagina.

Het museum geniet ook van een gratis opname in de ruim verspreide Westtoer-uitgave *Kustschatten*. Sinds kort worden we ook vermeld in de brochure van de provinciale NME-bezoekerscentra *Onthaal in de natuur in West-Vlaanderen*.

Begin april bezochten twee personeelsleden van het museum alle in de deelgemeente Heist bestaande horecazaken. Hun verzoek om affiches van het Museum Sincfala op te hangen in de toiletten van café's, hotels en restaurants werd overwegend gunstig onthaald. Alle uitbaters die de oproep positief beantwoordden kregen twee gratis toegangskaarten. Spijtig genoeg is opgemerkt dat de affiches soms al kort nadien waren verdwenen. Dit weerhield ons ervan om een tweede plaatselijke ronde te houden.

Nieuwe inwoners hebben bij de trimesteriële ontvangsten op het Stadhuis de kans om gratis toegangskaarten tot het museum te bekomen.

4.5 Activiteiten

4.5.1 Lucifertentoonstelling

Het museum slaagde erin water en vuur te verenigen in de tentoonstelling *Allumatch* van 29 maart t.e.m. 27 april. Het water in de permanente presentatie van de Zwinstreek en de visserij; het vuur als onderdeel van de tentoonstelling *Allumatch*. Het beeld voor de affiche was van stadsgenoot-fotograaf Fabien Raes.

In de tentoonstelling, die tot stand kwam in samenwerking met Christian Verslegers, werden een 700-tal afbeeldingen van luciferdozen en tal van "prentjes" van "sulferdozen" gepresenteerd in alle zalen van het museum. Drie personeelsleden brachten gedurende 5 dagen alle afbeeldingen aan met posterbuddy's, een soort plakkende chewing gum. Er moest danig veel van dit goedje aangekocht worden, wat de papierhandelaar om de hoek de vraag ontlokte: "Valt het museum misschien in?"

Doorheen alle zalen van het museum kon je o.m. de gedeponeerde merken van de vroegste "stekjes"-nijveraars bekijken. De kleurrijke verscheidenheid en de diversiteit van de grafische decoratie van de latere luciferdozen spraken vele verzamelaars aan.

Nu al verdwenen huishoudproducten, huishoudtoestellen, consumptiegoederen, politieke partijen, tabaksproducten, ... maar evengoed grote evenementen, toeristische attracties en diensten waren via de etikettes opnieuw te zien in het museum.

De brochure bevatte een getekende geschiedenis van de lucifer, een kort relaas van de Belgische lucifer-industrie en de publicitaire luciferdozen, en uiteraard een stukje *Allumatch* in het museum. Uiteraard werd voor de kinderen een zoektocht voorzien. We ontdekten dat er al in 1964 in Heist een eerste tentoonstelling met "sulferdc

collectie!

De Koninklijke Rokersclub De Ware Vrienden gaf een demonstratie pijproken bij de opening van de tentoonstelling Allumatch en herhaalde dat tijdens twee museumavonden.

4.5.2 Erfgoedweekend

We namen voor het eerst deel aan het (al derde) Erfgoedweekend met thema *Op reis*. In het museum was een tentoonstelling opgezet rond toeristische folders en affiches. Op zaterdag 26 april om 11 uur gaf ere-conservator Johan Ballegeer een lezing over zijn boek *Geen meiden aan boord*.

Het boek behaalde literaire prijzen: het werd bekroond met de Van Maerlantprijs 1987, behaalde de Boekenleeuw voor het beste jeugdboek, is bekroond met de Prijs van de Limburgse Jeugdjury 1988 en met de Driejaarlijkse Staatsprijs voor Jeugdliteratuur 1989, is geliefd bij de lezers van de Jeugdjury's 1987, ... *Geen meiden aan boord* vertelt het verhaal van IJslandvaarders, van kinderen die met een allegaartje van ruwe kerels maanden onderweg zijn op ruige zeeën, van het zeemansleven in zijn rauwe werkelijkheid,...

We hoopten dat het prikkelend thema een breed en ook jong publiek zou aanspreken in onze "toeristische" gemeente. Doch ondanks de publicatie in *De Wurm* (het nieuwsmagazine van de Gemeentelijke Bibliotheek) was de opkomst voor de lezing zeer gering.

Niettemin wist duizendpoot Johan Ballegeer tijdens de lezing de kinderen zeer te boeien.

4.5.3 Storm '53

..... Doch wat moet het een verschrikking zijn geweest aan de kust, die nacht. Dadelijk zijn wij op reportage gegaan, maar al spraken wij met tientallen mensen, wij kunnen niet weergeven hoe het was, hoofdzakelijk tussen 2 en 4 uur van de nacht van zaterdag op zondag. Het moet geweest zijn zoals vroeger, eeuwen geleden, waarvan wij in de kronieken kunnen lezen: rampzalig, wanhopig en angstig ...

Goddank, de zee heeft de kustvlakte niet onder water gezet, zoals in Holland is gebeurd. Alleen in Knokke stond en staat nog het vliegveld onder water en Het Zwin. Het is al erg genoeg zo!

Hoeveel miljoen frank schade er is, van Het Zoute tot De Panne, is niet te schatten. Ge kunt zeggen vijftig, ge kunt evengoed zeggen vijfhonderd. Dat zullen wij later weten. Wat wij NU weten, is voldoende om van te huiveren.

Uittreksel uit de Brugsche Courant van 4 februari 1953

De tentoonstelling was een schot in de roos en werd wegens succes verlengd tot na de herfstvakantie (t.e.m. 2 november 2003). Na de afbraak vertrok de tentoonstelling naar het Rustoord Lindenhove. De minder mobiele rusthuisbewoners konden de tentoonstelling daar rustig bekijken tot 30 november: als je niet naar het museum kunt, komt het museum naar je toe! Enkele foto's en krantenartikels zijn ook gebruikt in het Cultuurcentrum ter ondersteuning van een gasttentoonstelling.

De tentoonstelling in het Museum Sincfala van 3 juli tot en met 2 november kwam tot stand door een samenwerking van de heemkundige kringen Cnoc is Ier, Heyst Leeft en Sint Guthago en Heemkundig Museum Sincfala. Er werd geput uit de fotocollectie van het museum, en ook de gemeentelijke archieven werden geraadpleegd. De oproep om foto's en materiaal werden beantwoord met een twintigtal bruikleen-giften en een vijftal schenkingen (kranten, filmmateriaal, affiches, foto's, ...).

In de tentoonstelling kreeg men een selectie van 180 foto's, 1 film, 3 klankopnamen, een dertigtal kranten-artikels en 15 ooggetuigenverslagen te zien, te lezen en te horen.

In de beperkte tijd voor het opzoekingswerk in de gemeentelijke archieven, het bezoek aan andere tentoonstellingen over *"de grootste storm sinds mensenheugenis"*, het opnemen van de getuigenissen, werden wij getroffen door de impact die deze gebeurtenis had op de bevolking toen en nu. Het was en is een stuk van "hun" geschiedenis! Maar dit bleek ook uit de vele positieve reacties van de bezoekers.

Het campagnebeeld: de grote bres te Heist

4.5.4 Museumavonden

De drie museumavonden in 2002 kregen een positieve respons. In de zomer 2003 werd het museum negenmaal extra lang en gratis opengesteld van 18 tot 22 uur. 617 personen (519 volwassenen en 98 kinderen) maakten van deze service gebruik. Om 20 uur zorgden twee gediplomeerde gidsen telkens voor een gratis rondleiding. Elke donderdagavond werden affiches, prentbriefkaarten, wenskaarten, ... uit de museumshop tegen voordeeltarief verkocht.

De opening van de tentoonstelling Storm '53 op 3 juli was tevens onze eerste museumavond. De bezoekers konden genieten van een hapje en een drankje.

Op 24 juli en 14 augustus hield de Koninklijke Rokersclub *De Ware Vrienden* een demonstratie van hun kunnen in het café van het museum. Alle bezoekende kinderen werden op 24 juli extra verwend met een drankje. Alle kinderen konden onder begeleiding van Omer Rappé netten breien op 14 augustus.

De winnaars van de wedstrijd van de *Jommekeskrant* kregen op 14 augustus om 19 uur een aparte rondleiding, een prijzenpakket samengesteld door het Museum en een drankje.

Naar aanleiding van de museumavonden hielden de Museumvereniging en de Gezinsbond een tekenwedstrijd voor de kinderen. Ingezonden tekeningen maakten kans op leuke prijzen. Westtoer zorgde voor boxen van fiets- en wandelkaarten voor hun ouders die een ingevuld formulier aan de balie van het museum terugbezorgden.

4.5.5 Open Monumentendag

In het museum waren we tevreden met 667 bezoekers. De fietszoektocht trok dankzij het schitterende weer 38 deelnemers.

In de tuin van het museum werd een kleine veldoven (1590 stenen) aangelegd onder leiding van Adhemar Neyts. In de ingang van het depot werden steenbakkersmateriaal (klompen, spuitmond, ...), oude moefen en fossielen tentoongesteld. Bezoekers vertelden ons tijdens de Open Monumentendag dat de tentoongestelde maquettes van een veldoven en ringoven werden gemaakt door Odiel Maertens. Odiel werkte met rondreizende steenbakkersploegen in de streek van Doornik.

De opname van het verhaal van de "warme steenbakker" Firmin Rosseel tijdens een *Avondje Heist* werd door Pierre Vantorre ter beschikking gesteld.

"Gedreven om te weten" als we zijn, hadden we van de verschillende stappen in de bouw van de veldoven foto's genomen. Het museum heeft in zijn collectie ook foto's van de activiteiten bij vroegere veldovens. Bij al deze foto's werd aan de hand van het verhaal van Adhemar Neyts een ondersteunende tekst gemaakt. In de namiddag genoten de bezoekers van zijn sappige uitleg.

De bouw van de veldoven onder leiding van Adhemar Neyts

4.6 Educatieve werking

4.6.1 Gidsencursus

Goede gidsen bij groepsbezoeken hebben een uitstekende pr-functie. Tot 2002 stond hoofdzakelijk het museum personeel in voor deze taak. Door de toenemende vraag om rondleidingen werd aan gediplomeerde toeristische gidsen een introductiecursus in het museum aangeboden.

Dit bestond uit een rondleiding in de tentoonstelling *Sint-Sebastiaansgilde Knokke* in het Cultuurcentrum Scharpoord, een uiteenzetting door Joseph Bossu over de cartografie met betrekking tot de Zwinstreek en een rondleiding in het museum door Fons Theerens. De aanwezigen ontvingen een syllabus over deze onderwerpen, waarin werd verwezen naar wat daarvan te zien is in het museum.

Na deze "gidsen"-cursus kunnen we rekenen op een tiental gediplomeerde gidsen voor de rondleidingen. Op ons verzoek verzorgden zij 48 gidsbeurten in het museum. Het museum personeel stond nog in voor een twintigtal gratis gidsbeurten.

Joseph Bossu tijdens zijn uiteenzetting op 5 januari 2000

4.6.2 Educatief pakket

Tot tevredenheid van onze bezoekers is in de voorbije vier jaar geëxperimenteerd met schoolse opdrachtkaarten, zoektochten in het museum voor ouders met kinderen, bezoekersgidsen, teksten voor tentoonstellingen, ...

Documentatiemappen, werkblaadjes, ateliers, een kinderprogrammatie, gestructureerde lesvoorbereidingen, themamappen, ... zijn in een goede educatieve dienst voorhanden. Als voorbereiding voor hun bezoek aan het museum vragen scholen naar deze "gesneden koek".

Er werd afgezien van het aanbod van Horizon Educatief om een educatief project op te stellen. Wilfried Vansteenkiste, gepensioneerd leraar, gediplomeerd natuur- en toeristische gids en gids in het museum, heeft zich kandidaat gesteld om vrijwillig lesvoorbereidingen met eventueel tekstboekje voor de drie graden van het lager onderwijs op te maken. Indien nodig worden lesthema's naar de specifieke eindtermen uitgewerkt. De zoektochten in de vakantieperiodes zullen hierop aansluiten.

Wij hopen bij de overlegvergadering in juni in het Cultuurcentrum Scharpoord ons educatief pakket aan de scholen te kunnen voorstellen.

4.6.3 Kofferuitleendienst

Natuurkoffers

De Afdeling Natuur- en Milieu-educatie van de Provincie West-Vlaanderen ontwikkelde in het verleden educatief materiaal. Dit materiaal is sinds eind 2002 ook (gratis) uit te lenen in het Museum Sincfala.

Het gezinsrugzakje is voorbehouden voor gezinnen. Scholen, verenigingen, ... hebben de mogelijkheid om de Boreas Set of de Caddie Kabouterpad (kleuters), de Boskoffer, Flar- en Floraset of een zeekoffer (lager onderwijs) aan te vragen. Een handig lesbundel zet leerkrachten en/of verantwoordelijken op weg om met het bruikbare materiaal het bos, de zee, het strand en de duinen te verkennen en te exploreren met hun klas of vereniging.

De vzw Horizon Educatief, Natuurreservaat Het Zwin, de gemeente Knokke-Heist en Heemkundig Museum Sincfala vzw sloten een overeenkomst af voor het uitlenen van de door Horizon Educatief ontwikkelde pakketten. Het materiaal voor *Woeste Willem* (voor de oudste kleuters en de eerste graad basisonderwijs), *Zand, zee, zon* (voor de jongste kleuters) en *Wiet* (voor de oudste kleuters en de eerste graad basisonderwijs) is opgeslagen in het museum en is sinds mei 2003 uitleenbaar.

Afvalkoffers

Sinds oktober 2003 kan zowel in het Museum Sincfala als in de winkel van Horizon Net de Fost Plus educatieve koffer ontleend worden.

Het is een grote inzameltas met informatie rond de fracties papier en karton, glas, plastic flessen en flacons, drankkartons en metalen verpakkingen. Samen met enkele handige informatiebrochures en een video kan in de scholen een zeer boeiende les worden opgebouwd.

5 INFRASTRUCTUUR EN REORGANISATIE VAN DE MUSEUMOPSTELLING

5.1 Reorganisatie van de museumopstelling

Enkele kleine aanpassingen waren noodzakelijk, o.a. door de schenking van de Sint-Sebastiaansgilde. De sleutelcollectie (in bruikleen van Raf Declercq) verhuisde naar de introductiezaal in glazen kasten. De monumentale affiche *Heyst, Perle de Plage* en *Le Zoute, le Jardin de la Mer du Nord* werd tegen de "kunstwand" aangebracht.

5.1.1 Bouwen kajuit op de zolderverdieping

In de winterperiode 2002/2003 is ijverig getimmerd en geschilderd aan een reconstructie van een kajuit op de zolderverdieping.

De reconstructie is gebeurd aan de hand van een "verluchting" van René De Pauw in het boek van Stijn Streuvels *Zeelieden en Zeevisscherij*. Juul Devocht hielp ons met wat aanwijzingen, zodat het geheel waarheidsgetrouw zou overkomen.

De "crémaillière" van de kajuit had plaats bij de opening van de tentoonstelling Allumatch op 28 maart.

Het begin

Afgewerkt

5.1.2 Inrichten ontmoetingsruimte op het gelijkvloers

In de gelijkvloerse ontmoetingsruimte is vanaf de paasvakantie 2003 een cola-automaat beschikbaar. Er werden een drietal bistrotafels en stoelen aangekocht, zodat de bezoekers daar rustig van hun drankje kunnen genieten, terwijl ze naar *Te voet door Vlaanderen* kijken.

Ook in de tuin werden een tweetal bistrotafels geplaatst, zodat bij groepsbezoeken vroege "afhakkers" nu in het zonnetje kunnen genieten.

Spijtig genoeg blijft de netto kost van de automaat te hoog. De huurovereenkomst zal worden opgezegd, maar aan het loket wordt vermeld dat er drankblikjes (cola, spuit en limonade) te verkrijgen zijn.

5.1.3 Intranet

In de zomermaanden werd aan een intranet in het museum gewerkt. Vijf publiekscomputers maken ons museum in veel opzichten heel wat interactiever.

In de introductiezaal wordt een presentatie getoond over de evolutie van de Zwinstreek en een diashow met foto's van de stormramp in 1953. De computer bij het drieluik *Spreuken en gezegden in de visserij* laat de bezoekers met een muisklik toe de betekenis van de spreuken en gezegden op te zoeken. In de educatieve ruimte kun je virtueel door het museum surfen.

Bij tentoonstellingen en speciale evenementen zullen op een tweetal computers daaraan aangepaste presentaties worden gebracht.

5.1.4 Aanpassingen museumpresentatie

De ontwerpen voor aanpassingen in de museumpresentatie en de tentoonstellingen werden (bij gebrek aan financiële middelen) tot op heden door het museum personeel zelf uitgetekend. Dit was het geval voor de vissershuisjes, het café, de kajuit, ...

Voor de integratie van de aquarellen van de landschappen wilden wij de hulp van professionelen. Citroen-Citroen uit Brugge, de ontwerpers van affiches, de catalogus *Afficheskunst aan zee*, tentoonstelling in het Archief in Brugge, ... werd aangesproken.

Zij hebben ondertussen een aanvaardbaar ontwerp voorgelegd voor het heruitdenken van de introductiezaal tot een polyvalent geheel. Naar gelang van het te presenteren onderwerp (afhankelijk van het soort tentoonstelling ...) zijn modules (sokkel-kijkkasten, horizontaal en verticaal te plaatsen sokkels, banners) eenvoudig te combineren en te verplaatsen. Momenteel worden een aantal eenvoudig te monteren proefmodules vervaardigd door het tewerkstellingsproject WOK in Assebroek.

Deze proefmodules worden in de loop van januari 2004 voorgesteld. Het is de bedoeling bij de tentoonstelling *Een leven in documenten* deze voor het eerst te gebruiken.

Afhankelijk van de financiële mogelijkheden wordt nagegaan hoeveel modules ofwel door het museum personeel of door derden worden aangemaakt. De zomertentoonstelling wordt dan de echt "outing" van de nieuwe look.

Er is hun ook een voorstel van kleur, belettering, ... gevraagd. Mogelijks ontstaat hieruit een stijlvolle en jeugdige "huisstijl" voor de tentoonstellingskasten, computerzuilen, ... in het museum.

5.1.5 Plannen voor de inrichting van de nieuwe schuur

De Gemeenteraad keurde op 8 mei de plannen goed voor de realisatie van een multimediale presentatie over 2000 jaar Zwinstreek in het museum.

De vorming van de Noordzee en de Zwinstreek, het Zwin als economische slagader, de heropbloei van de Heistse visserij en het ontstaan en de groei van het toerisme in de Zwinstreek komen aan bod. Het project krijgt 150 000 EUR subsidie van Toerisme Vlaanderen, 50 000 EUR van de Provincie West-Vlaanderen en 150 000 EUR uit Europese fondsen.

Negen ontwerpers hebben een voorstel ingediend, van wie na administratieve controle er zeven in de running bleven. De ingediende offertes zijn geëvalueerd door een werkgroep (Schepen Lannoy, André Desmidt, Fons Theerens en twee vertegenwoordigers van Westtoer).

Op hun voorstel werd door het College van Burgemeester en Schepenen Madoc uit Gent als inrichter aangeduid. Madoc is realisator van o.m. de bezoekerscentra in Damme en *De Bergen* in Kemmel. Zij zijn ook de makers van de computersoftware in Flanders Field, het Folkcentrum Dranouter, ...

5.2 Gebouw

5.2.1 Bouwplannen

De plannen van architect Verhaeghe werden na een bijeenkomst op het Stadhuis aangepast aan de vragen van de interne werkgroep bij het Gemeentebestuur en de adviezen inzake brandveiligheid van brandweercommandant Dendooven. De Gemeenteraad keurde die plannen goed en gaf toestemming tot aanbesteding van de werkzaamheden. Architect Verhaeghe vergelijkt de binnengebrachte offertes.

Wegens problemen met de bouwvergunning is er uitstel voor de afbraak van de halfgesloopte schuur en de bouw van het nieuwe gedeelte. In 1998-1999 werd de bouwaanvraag gedaan in het kader van een Bijzonder Plan van Aanleg *Pannenstraat*, dat toen in wijziging was. Wegens het afblazen van het toenmalige museumproject kregen andere BPA's voorrang. BPA Pannenstraat is nooit afgewerkt en daarom nog niet definitief goedgekeurd. De bouwaanvraag anno 2003 is niet conform aan het oude (voor 1998) doch goedgekeurde BPA. Die formaliteiten voor de definitieve goedkeuring van het aangepaste BPA moeten eerst in orde worden gebracht.

Deze administratieve formaliteiten brengen enige vertraging teweeg, maar er werd ons beloofd dat naar het einde van het voorjaar 2004 zal worden gestart.

Bij de afbraak zal rekening worden gehouden met de vraag van Heyst Leeft om de keramiektegels met het schild van Heist in de af te breken schuur te bewaren.

5.2.2 Provinciale subsidie

Het College van Burgemeester en Schepenen ging principieel akkoord met de vraag om een provinciale oprichtings-, herinrichtings- of uitbreidingssubsidie voor de nieuwbouwplannen aan te vragen. De aanvraag zal uiterlijk op 1 juni 2004 worden ingediend. De aanvraag houdt in dat het Museum streeft naar een erkenning en dat een aantal documenten worden opgemaakt.

De subsidie kan tussen 25 en 50 % van de aanvaardbare kosten bedragen, met een maximum van 1,5 miljoen/jaar (= bedrag dat het Museum krijgt van de Gemeente als jaarlijkse subsidie) voor max. 3 jaar. De toelage wordt uitbetaald (in schijven) ná het indienen van vorderingsstaten, rapporten, financiële verslagen en bewijsstukken.

5.2.3 Toegankelijkheid van de gemeentelijke gebouwen

De dienst Welzijn van het Provinciebestuur ontwikkelt het project *De kust toegankelijk voor iedereen*. In dat kader werd ook Knokke-Heist gescreend door onderzoekers met een mentale, fysieke, visuele of auditieve handicap.

De onderzoekers testten het parcours uit om vanuit het station, tram- en bushalte en randparkings het strand te bereiken. Ook de toegankelijkheid van locaties waar toeristische toppers plaats vinden zoals de Humorhal, het Museum Sincfala, de Vlindertuin, het Zwin, Casino en het Cultuurcentrum werden nagegaan. Gebouwen die een belangrijke functie vervullen op het vlak van informatieverbreiding, zoals de toerisme- en postkantoren en de Bibliotheek stonden eveneens op de onderzoekslijst.

Het Gemeentebestuur zal in elk geval aandacht besteden aan de aanbevelingen van de onderzoekers.

5.3 Materialen

Wegens enige financiële ruimte en zuinig beheer kon in 2003 ook worden geïnvesteerd in duurzame materialen voor de presentatie en het atelier. Zo werden o.a een museumstofzuiger, een klankinstallatie en technische hulpmiddelen voor het atelier aangekocht.

6 Inhoudstafel

WOORD VOORAF	1
1 DOEL VAN DE VERENIGING EN SAMENSTELLING VAN HET BESTUUR	2
1.1 Doel van het Heemkundig Museum Sincfala voor Polder en Visserij.....	2
1.2 Samenstelling van het bestuur.....	2
1.3 Vergaderingen.....	3
1.4 Beleidsnota.....	3
2 PERSONEEL.....	4
2.1 Samenstelling personeel.....	4
2.2 Regularisatie gewezen DAC project	4
2.3 Taakverdeling 2003.....	5
2.4 Personeelsbegeleiding.....	6
2.5 Vorming en opleiding.....	6
2.6 Jobstudent.....	7
2.7 Vrijwillige medewerkers.....	7
3 COLLECTIE EN INVENTARISATIE.....	8
3.1 Inventaris.....	8
3.2 Enkele interessante schenkingen (volledige lijst in bijlage)	10
3.3 Enkele bijzondere aankopen (volledige lijst als bijlage).....	15
3.4 Bruikleen	17
3.5 Ontleende collectiestukken	18
3.6 Restauratie	18
Publicaties i.v.m collectie	19
3.7 Vragen om inlichtingen over voorwerpen en documenten.....	20
4 TOEGANKELIJKHEID, PROMOTIE EN ACTIVITEITEN.....	21
4.1 Openingstijden en toegangsprijzen.....	21
4.2 Verslag bezoekers.....	22
4.3 Museumwinkel.....	24
4.4 Promotie en publiciteit.....	25
4.5 Activiteiten	27
4.6 Educatieve werking	31
5 INFRASTRUCTUUR EN REORGANISATIE VAN DE MUSEUMOPSTELLING	33
5.1 Reorganisatie van de museumopstelling	33
5.2 Gebouw	34
5.3 Materialen.....	35
6 Inhoudstafel.....	36
7 BIJLAGEN	37

7 BIJLAGEN

Lijst met schenkingen en bruikleen

Lijst met aankopen

Lijst van de groepsbezoeken